

El llenguatge

6/X/1938

Cordialment

Es lícit de preferir, com a opció individual, coral a cordial. Talment com ho és de preferir cordial o coral. Aquesta preferència, de coral sobre cordial, es va manifestar fa alguns decennis, especialment en les fórmules de cortesia epistolar, i encara compta amb alguns partidaris. Com hem dit, no hi cal fer cap objecció. El que ja no resulta tan lícit, però, és rebutjar l'adjectiu cordial, l'existència de la forma coral —suposadament més catalana— induint a creure que cordial forma idèntica a la del castellà, seria un mot manllevat innecessàriament a aquesta llengua.

Cordial, com la majoria d'adjectius que es refereixen a parts del cos humà, és un pseudo-derivat, és a dir, un derivat obtingut no a partir del nom català corresponent, sinó provinent directament de l'adjectiu llatí derivat del nom d'aquella llengua del qual el nom català és la prolongació. Així, a més de cordial, tenim ocular, auricular, pectoral, lingual, labial, bucal, nasal, etc. Això explica que aquests tres darrers revesteixin precisament la forma que hem indicat i no la que revestirien —«llavial», «bocal» i «nassal»— si fossin veritables derivats dels noms catalans corresponents. Però en el cas de cor s'ha esdevingut, excepcionalment, que a més de l'adjectiu pseudo-derivat cordial, la llengua ha creat un derivat del nom català, coral, sinònim del primer i amb el qual és, per tant, generalment intercanviable. Tant podem dir, doncs, un afecte coral com un afecte cordial; una salutació coral com una salutació cordial. Però que ningú no es faci la il·lusió que decantant-se per coral o per coralment en lloc de cordialment, la seva el·locució resulta més catalana o idiomàticament més rica.

Els mots, però, per sinònims que siguin, cadascú fa el seu camí. Cordial ha eixamplat la seva significació i ha adquirit un sentit que coral no té. Podem dir un remei cordial o, simplement, cordial —que reconforta el cor— cas en què no escauria d'usar coral. Anàlogament, en el camp de la derivació, a més de l'adverbi cordialment —equivalent a coralment— cordial ha originat cordialitat, que segurament no deixen d'admetre els qui semblen rebutjar cordial.

Albert Jane